

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ARAGÓ, 290 TEL. 23994

V I N T I - I - C I N C C E N T I M S

Boixorell

GEOGRAFIA S. E. P. U.

—Quins són els límits de Catalunya?

—Al Nord amb una fusta; a l'Oest amb el Consell d'Aragó; a l'Est amb el «Canarias», i al Sud amb la Columna de Hierro.

EL DILUVIO

¡Ejército Popular, adelante en la guerra y en la beneficencia, por una España mejor!

Uóhifiari. ETAOI SHRDL TAOE-TET.

Entesos.

EL NOTICIERO UNIVERSAL

Divulgà el següent «Rasgo ejemplar»:

Al recibir este mediodía a los periodistas el comisario general de Orden Público, dijo que no tenía ninguna noticia interesante que comunicarles, si bien quería hacer constar, para satisfacción del interesado, ya que, además, ello se había publicado en la orden del día del Cuerpo, que el vigilante-conductor Raimundo Villamena de la Pradilla había hecho donación por cuatro veces de su sangre para los heridos en una cantidad de 1.400 litros, habiendo sido felicítadísimo por sus jefes por tan abnegada y benemérita conducta.

Per treure tanta sang d'un vigilant conductor, el deuen haver d'escórrer com una baieta.

La Rambla

Parlant del conflicte sino-japonès deia:

“Hom assegura que sis-cents soldats japonesos, amb tancs i artilleria de campanya es dirigeixen sobre París per la part del Sud, i que una altra columna marxa vers la capital procedent de Feng-Tai. — Fabra.”

Ja ho dèiem nosaltres que França seria víctima del feixisme!

la humanitat

Publicà un article titulat «El sabó, article de primera necessitat», el qual, entre altres coses, deia:

“els veieu ara rodant de la ceca a la meca en busca i captura de qualsevol cosa que es pugui coure; a tots els homes ja ens han caigut les anells dels dits, i considerem una joia el poder portar a casa un bacallà penjant de la cua!”

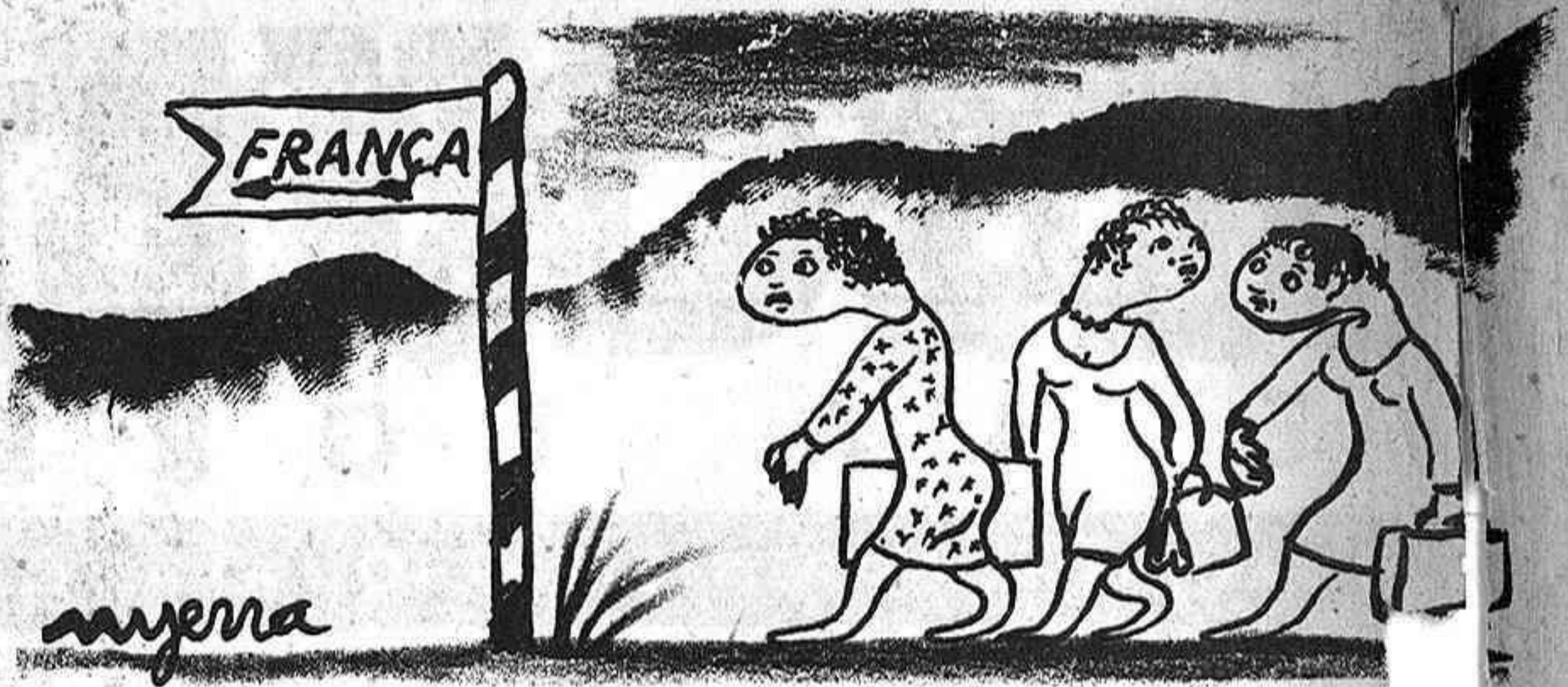
L'autor del treball s'oblida d'advertir que aquesta «performance» només podran realitzar-la aquells homes que realment tinguin cua.

DIARI DE BARCELONA ESTAT CATALA

De la crítica de l'Exposició de Primavera:

Miquel Villá persisteix amb els seus grulxos de color i ens mostra unes vaques ja vistes a les Galeries Syra, unes natures mortes més encertades i uns paisatges acartonats.

Aquestes vaques vistes a les Galeries Syra, es devien haver escapat del corral.

Apa, a França!

Així es castiga els empleats de la Generalitat que no compleixen

A la Comissaria de Propaganda de la Generalitat les coses van amb tot rigor i disciplina i ens n'hem de felicitar. Però, com que els lectors, massa maliciosos, no s'ho creuen, hem de posar un exemple.

Quan la sublevació del mes de maig, una de les secretàries va obrir les portes de l'edifici de la Comissaria a gent del POUM, que installaren metralladores als balcons i al terrat, amb les quals atacaren la força pública que els provocava des del carrer amb la seva sola presència.

Quan va venir l'armistici la cosa es va saber i el senyor Miravilles va tenir un gran disgust. I va acordar que allò no podia anar i va decidir castigar la culpable i la va cridar i quan la va tenir al davant li va dir segui i ella va seure i ell li va dir que havia fet molt

mal fet d'haver fet el que havia fet i que l'havia de castigar perquè servís d'exemple i va dir miri deixi'm pensar el càstig que li posaré i el va pensar i quan l'agué pensat va dir ja el tinc i va afegir que el càstig i perquè no hi tornés mai més hauria d'anar amb unes quantes empleades de la Comissaria a França a fer conèixer a aquells que els ballets populars de la nostra terra i els francesos ens ajudin d'un cop a guanyar la guerra i ella li contestà que haurien d'aprendre els ballets i el Comissari li feu que els aprenguessin al terrat i ara que ja els han après ja són a França castigades i ben castigades.

*Nosaltres trobem també que França ha fet ben poc per la nostra causa. Però que potser no mereix un càstig tan rigorós.

Lo que no debe hacerse en nombre de la Revolución

«Acràcia», de Lleida, reproduí el present edificant dibuix. «Acràcia» té raó. Aquestes

cosotes no poden fer-se en nom de la República ni en nom de res.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXI

NUM. 3023

— I tu també ets un catalanista de tota la vida?
— Nooo! Jo fa molt més temps que ho sóc.

EDITORIAL

La Sagrada Família - L'exemple s'estén - Una vegada més, la Nova Economia - El Ram de la Construcció, pare adoptiu de la Pàtria - «Refugium Pecatorum»

El nostre país havia admirat el món amb la construcció de la Sagrada Família, el temple més gran i més gros del món. Tots els «records» de lentitud constructiva havien estat batuts en aquesta genial baluerna, i la seva persistència a no moure's del període inicial de confecció ens havien acreditat com a obrers serens i reposats. Però la Sagrada Família constituïa un cas aïllat incapaç, ell tot sol, de palesar d'una manera universal el geni de la raça.

Ha estat precís que la Nova Economia, amb els seus sanitosos aires de renovació, fiqués la mà en el Ram de la Construc-

ció, perquè cada casa de Barcelona fós una Sagrada Família. Cal dir, en honor seu, que el Ram de la Construcció no té res a veure amb el Ram de la Passió, puix que no hi ha res menys apassionat que el Ram de referència.

Després del 19 de juliol (el bo) cap casa no s'ha acabat a Barcelona. Ni la legítima illusió de posar la bandera de la Companyia de Tramvies als terrats de les cases enllestides, ha temptat els probes paletes a abandonar llur patriòtica actitud.

Per remarcar la importància del gest del Ram de la Construcció, cal dir que si no

acaba les cases, no és pas perquè hom l'hagi entretingut fent treballs de guerra, com per exemple refugis. La seva posició és una posició pura i desinteressada, que obeeix a poderosos i obligadors motius de Nova Economia.

Adhuc en els casos excepcionals en què hom ha decidit la construcció de refugis, el Ram de la Construcció no ha perdut el cap ni la calma, i ha anat fent la seva com aquell qui res.

«ELS D'AHIR I ELS D'AVUI» S'ESBARGEIXEN

El gran Picnic i Pon benèfic i anarquista de Vallvidrera

(Del nostre enviat especial)

Vallvidrera. — Una festa plena de simpatia i d'expansions juvenívoles va ésser el Gran Picnic i Pon celebrat diumenge, dia de Sant Jaume, patró d'Espanya, sota el Sol i en plena Natura, la mare de totes les coses de pare desconegut, i patrocinat, organitzat i dirigit per la simpàtica agrupació anarquista «Els d'Ahir i els d'Avui», a l'esplanada de Vallvidrera, en el lloc conegut per «Font de la Teula» i a benefici de la «Casa Alberg Anselm Lorenzo».

Nosaltres, com a bons enviats especials i com que en el programa no s'indicava l'horari, vàrem anar-hi de bon matí i a les onze ja hi érem. Ens trobàrem, però, que la Banda de la C. N. T. de Granollers (composta de 50 professors) —es tracta d'una banda de músics encara que vinguessin de Granollers— ja havia donat el seu concert. A petició, però, de tres companys, i donat el caràcter anarquista de la festa, el va repetir, mentre el company González Pacheco donava la seva conferència.

EL CONCERT

El concert resultà en extrem selecte i executat amb una mestria i un brio que desafiaven la calor. Com a plats forts foren picats (executats és un terme desuet en els nostres temps) «Los Hijos del Pueblo» i «A las Barricadas», obres cim dels temps presents i musicals.

Acabat el concert, ja quasi la conferència s'havia acabat també, però el company González Pacheco es prestà amablement a repetir-la mentre els altres es preparaven per a fer el Gran Picnic.

LA CONFERENCIA

La conferència parlava de «L'Anarquisme a l'Argentina». Ens explicà el conferenciant que Antònia Mercè no havia estat mai anarquista, però que a l'altra Argentina hi havia molts anarquistes i que s'hi vivia tan bé fent-ne. Va haver-hi un temps, digué, que fent d'anarquista a l'Argentina i assaltant

bancs i Metros a Buenos Aires, es podia arribar a tenir un gran esdevenidor revolucionari a Espanya. Ara, en aquella Universitat de l'anarquisme, ja no t'aproven tan fàcilment.

Com que la resta ja l'havíem sentida, vàrem deixar que el conferenciant l'expliqués a uns vellets, que eren de «Els d'Ahir» i acabaven d'arribar en aquell moment.

EL GRAN PICNIC

Vàrem anar pel Gran Picnic, que ja estava a mig acabar. Tot de rodones de gent d'ahir, d'avui i de demà, reien i menjaven pinyons, olives, pastanagues, ensiams, patates crues i altres productes vius de la Mare Natura.

En un recó apartat i dintre un clos hi havia els carnívors que felen una costellada amb una olor que enamorava.

En una parada que portava el rètol dels organitzadors «Els d'Ahir i els d'Avui», venien pa a benefici de la Casa Alberg, i en una altra venien, és clar, albercocs per postres.

Vàrem anar a la parada del pa.

—De quins el vols? Dels d'Ahir o dels d'Avui? —ens preguntà una noia que no ens coneixia.

—Naturalment, dels d'avui.

I amb el pa sota l'aixella vàrem anar al clos dels carnívors.

—Que vens a entrenar-te per a les proves de resistència?

—Sí —vàrem dir per poder menjar.

—Doncs entra.

Vàrem saltar la filferada i ens varen donar unes costelles.

—No som carnívors, saps? —ens digueren; —el que matem no ens agrada per menjar, però ens hem d'entrenar per perdre.

Tots menjaven amb una gran cara de fàstic i dient: «Per la causa!», però les costelles semblaven bones. No sabem si ho eren, perquè no sabem de què eren.

Perdre?, pensàvem nosaltres, ja ho veureu!

Amb la carn hi menjàrem all i oli, ceba i llimona, i per beure, aigua de la font de la Teula.

—Que no sabeu, desgraciats, què és una teula? —vàrem dir-los.

—Sí; allò que es posa a les teulades perquè les pilotes s'hi quedin.

—Ai, i que n'aneu d'errats. Una teula és un barret de capellà!

Va ésser la manera de poder beure vi. En acabat, vàrem menjar albercocs a benefici de l'Alberg i es va acabar el que en podríem dir el picnic pròpiament dit, que no era al programa més que en el títol.

A LA TARDA

TITELLES I PALLASSOS

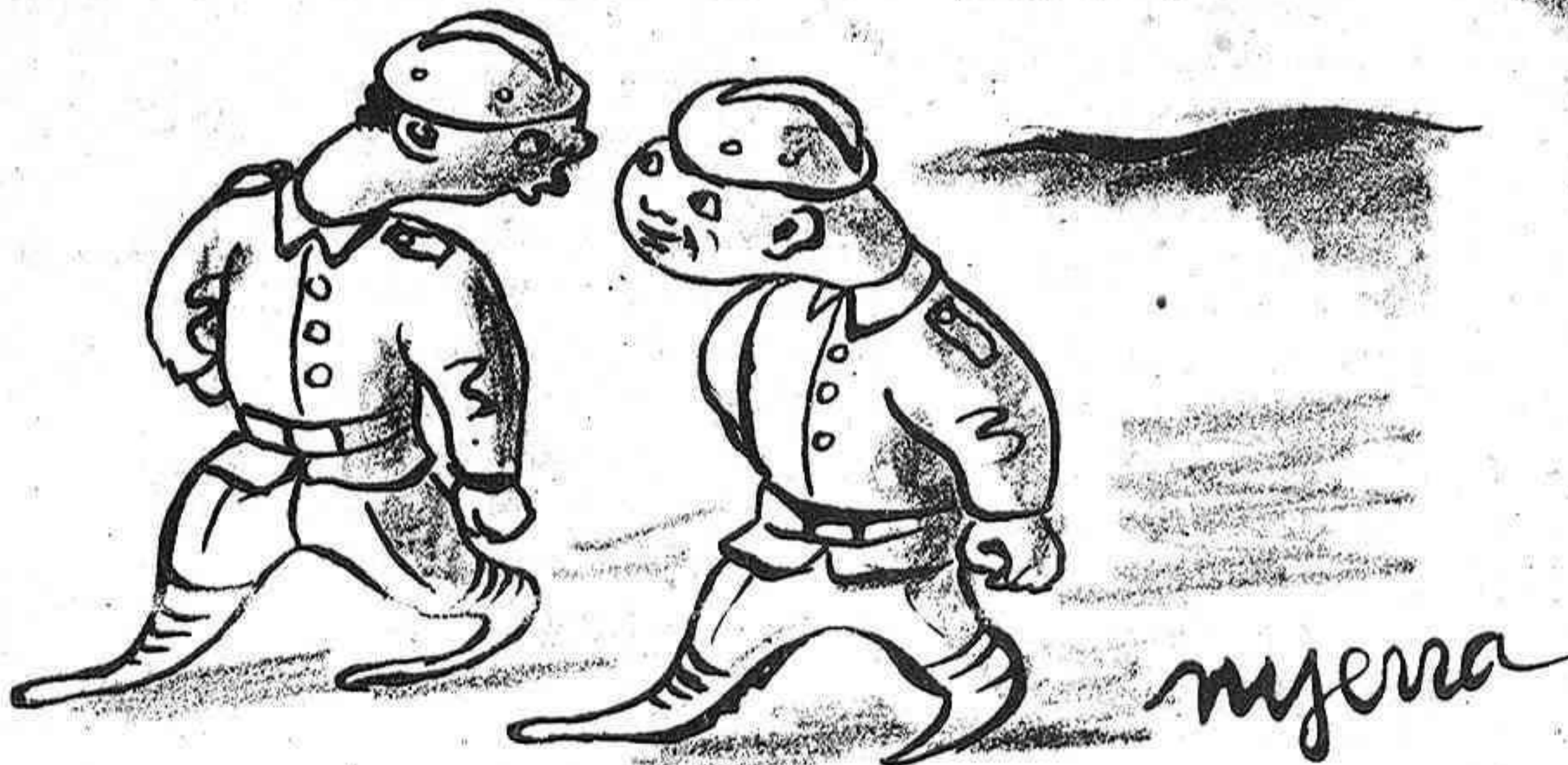
Acabat el picnic, els grans se'n varen anar a fer la migdiada, a deixar obrar lliurement la Natura i a esbargar l'instint eugenèsic i els infants, que són «Els de Demà», varen anar a veure la funció de titelles i pallassos a càrrec de conegudes personalitats. La funció va acabar abans d'acabar perquè un infant conscient i entusiasta va tirar una bomba de mà a l'escenari.

LES PROVES DE RESISTENCIA

Tot seguit, els grans ens vàrem reunir per a les proves de resistència entre carnívors i vegetarians.

Les proves consistien:

De velocitat: En un camp de cols s'hi deixaven anar uns quants gats, perquè de co-

L'«ÉLITE» DEL FRONT

—Deixa'ls estar. Són uns «trinxeraires».

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

— Ves, qui m'ho havia de dir a mi que acabaria essent baixa.

nills no se'n trobaren. Els vegetarians s'abraçaven a les cols i els carnívors als gats. I a veure qui acabava primer. Guanyaren els vegetarians perquè les cols no fugien.

De resistència: Donaren uns grans bistecs als carnívors i uns rams de flors als vegetarians. Guanyaren els vegetarians perquè els bistecs eren de carn —no sabem de quin animal ni si eren d'animal.

Repartits els premis als vencedors, que eren sengles lots de llibres, entre els quals recordem la novella cinematogràfica «El demonio y la carne», «Carne de mujer», «Mis observaciones clínicas sobre el limón, el ajo y la cebolla», del prof. N. Capo; «Diccionario de la Academia de la Sin Hueso», etc., etc., es passà a l'altre punt del programa, que era

RECITAL DE POESIES

Aquest recital anava seguit d'un concurs de cançons revolucionàries i tothom hi va dir la seva. Foren descoberts tres tenors i dos baritons de masses. Les cançons més celebrades foren «No comerás patatas, no», i «La mort de l'escolà, el vicari i el rector», i com a poesies «La Huelga de los Herreros» i «Los dos conejos».

«ELS MALS PASTORS.»

En el teatre de la Naturalesa fou posat en escena el quart acte del drama d'Octavi Mirbeau, traduït fidelment al català pel company Felip Cortiella i interpretat pel quadre escènic de l'Agrupació.

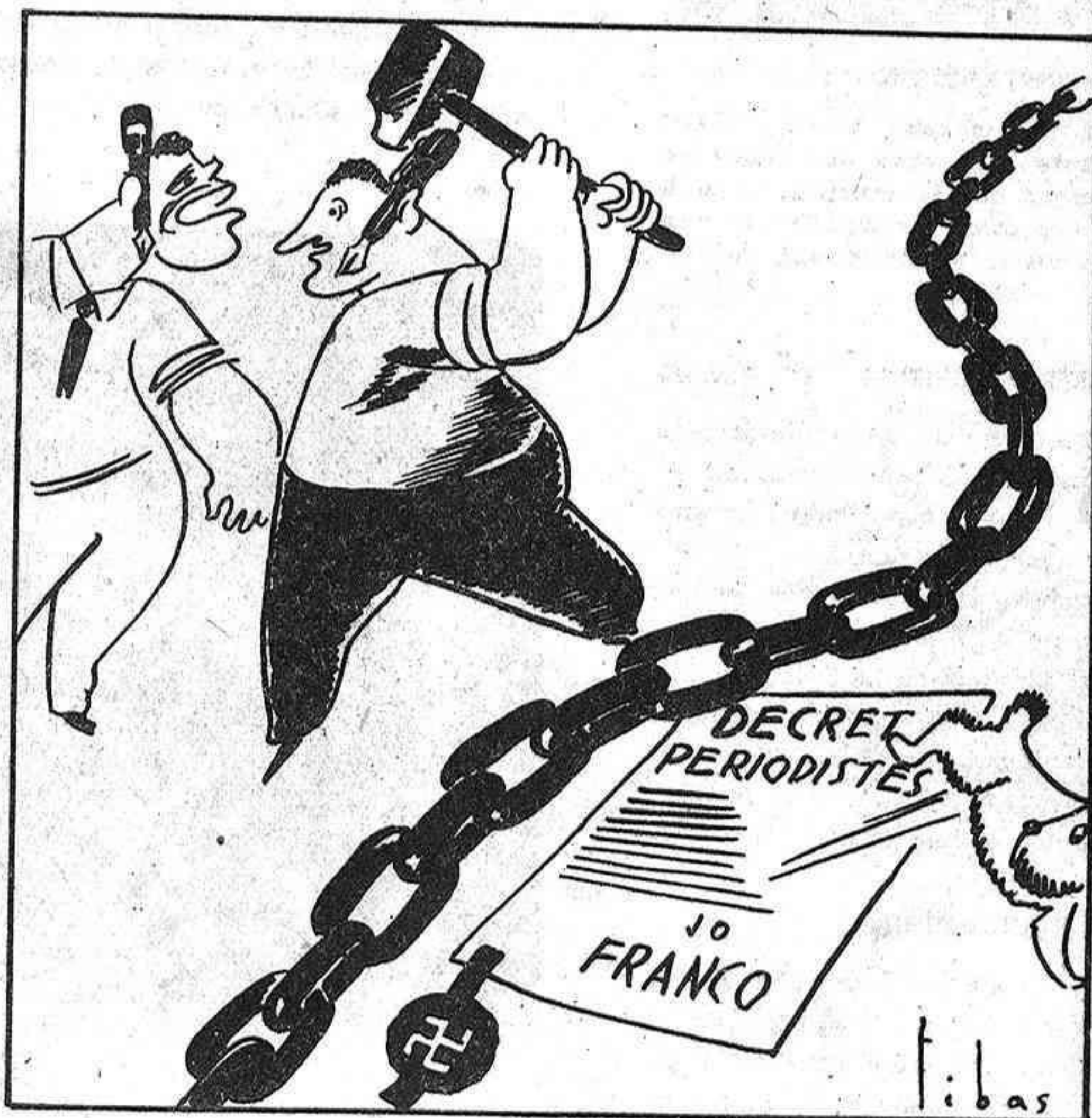
La traducció, que resulta d'una fidelitat inexplicable, fou posada en escena amb tota requisa, ja que en els temps actuals no es

pot parlar de propietat, que és un robo i tots els actors foren aplaudidíssims, en especial els que encarnaven, és a dir, els que vegetaven els papers del Borrego, el Bato i el dimoni. En canvi, el que feia l'Angel de la guarda d'Assalt fou copiosament xiulat i haqué de retirar-se. Uns bons «Mals Pastorets».

LA RIFA

Es rifaren tot seguit diferents objectes artístics salvats i, per completar la collecta, es féu una recapta entre els assistents. Es recolliren dues-centes pistoles, cinquanta armes llargues, cinc-centes bombes i vint-i-cinc vals d'una pesseta, tot el qual serà lliurat als vells de la «Casa Alberg Anselm Lorenzo». L'acte acabà amb el cant a cor de l'himne revolucionari «A las Barricadas». Només hi mancaren les barricades.

I com que no n'hi havien i l'autoritat no en deixava fer, tornaren a Barcelona en el tren de Sarrià.

— Què fas?
— Si, miña, trenco les cadenes... perpètuas!

JA NO PODRAN ENSENYAR-SE LES VERGONYES A LA PLATJA DE BURGOS

El monsenyor meu Arquebisbe Gandàsegui àrbitre de la moda d'estiu

UN INSTANT EMOTIU

Els generals nacionalistes Varela i Moscardó estrenyent-se les mans poc abans de llançar-se a l'aigua des del trampolí. El perill immediat que van córrer no impedeix que en els seus semblants es reflecteixi una viril serenitat

GRANDIOS EXIT DE CRITICA I DE PUBLIC

Tots els diaris de París i de l'estranger van plens de les disposicions que la mena de govern nacionalista que hi ha a Burgos ha pres respecte a les novetats de platja.

Es preveu que el món (tot el món: el nou i el vell) adoptarà la legislació inventada per l'illustre senyor Arquebisbe don Gandàsegui, aplicable als banys de mar i al sol d'altura.

Rendint-nos a l'evidència i considerant-ho d'interès general, reproduïm l'estrena del «Sistema Gandàsegui» a Burgos:

EL «SISTEMA GANDASEGUI»

En presència de les autoritats i d'un senyor que es diu Aurélio de la Campa Cipriano ha tingut lloc l'estrena oficial del Sistema Gandàsegui, bo per als establiments de banys de mar, banys de pila i cases de compromís.

El monsenyor ha començat fent un miracle, amb la vènia del senyor Pare Sant de Roma. El miracle ha consistit en fer sortir una mar

d'aigua benelita a Burgos, amb llops de mar, boies, una barca molt bufona, amb una noia pescadora a dalt que es diu Mari Cruz, i tot de peixos d'una mena especial, insubstanciosos, però que fan molt bo l'arròs.

El miracle ha estat molt celebrat per la netedat de l'execució. Es fa observar que la sorra de la nova platja és molt fina i serveix per a netejar l'alumini.

Seguidament, l'excel·lent monsenyor Arquebisbe ha fet un sermó parlant de «El amor y el mar» i l'acte del debut s'ha donat per començat.

Distingides i virginals senyoretes de la immillorable societat burgesa han portat per primera vegada els models de vestit de bany esbossats pel monsenyor.

Hem anotat els següents models: un de precions, amb coll d'astracan i faldilla de vellut negre fins els turmells, i els turmells embolicats amb unes mosquiteres d'un efecte veritablement grandios. Les mànigues, difumant-se en un «decrecendo» de cotó inflat al tresbolillo, es fonen amb unes mitenes de puntes de la costa, treballades al coixí. El cap de la senyoreta anava embolicat amb una bufanda de seda, que es creua en una línia apretada damunt de les celles i va donant voltes pel clatell fins a formar un gran llaç que tapa tot el coll i part del sotabarba.

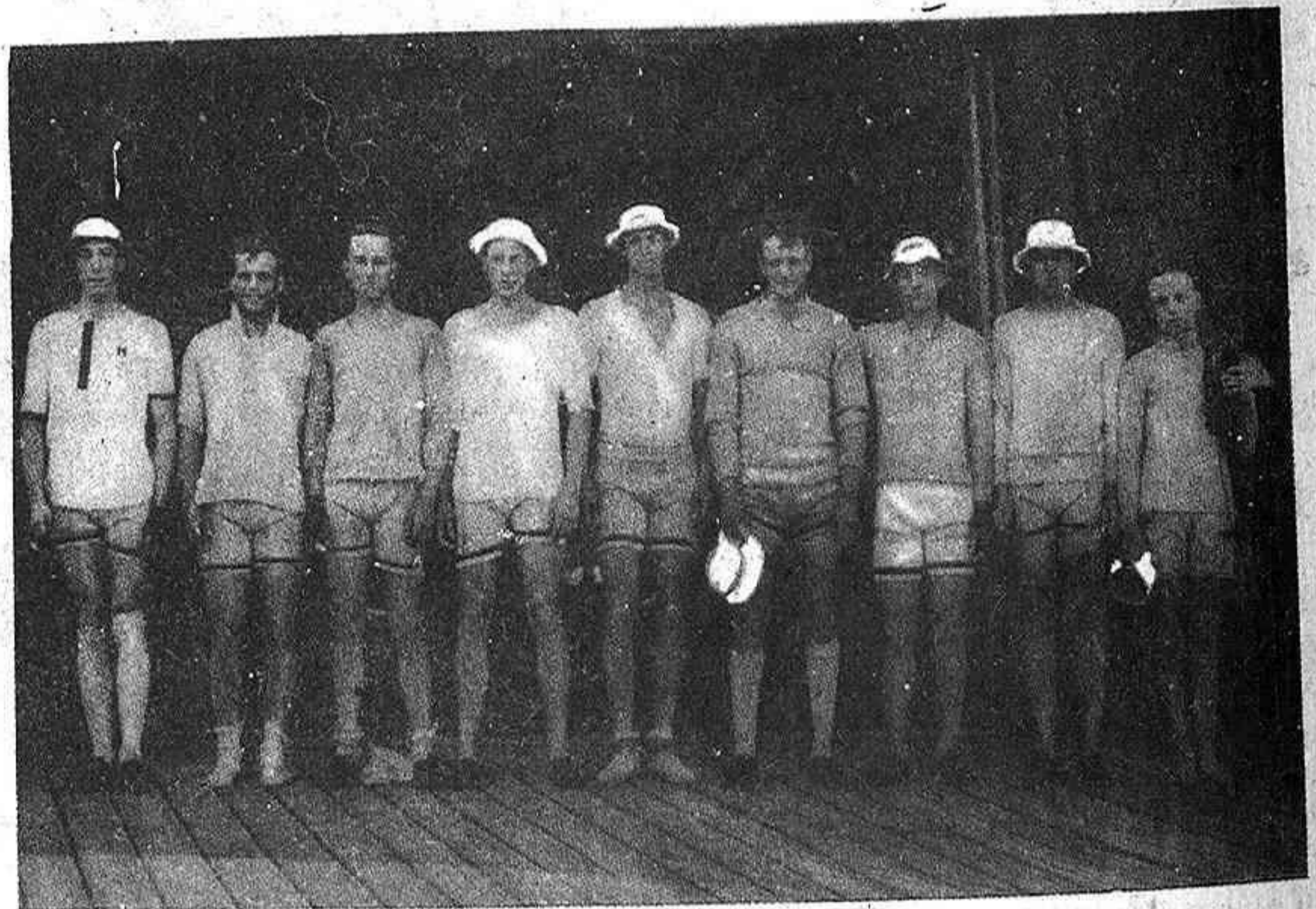
Un altre vestit molt maco era un que era per l'estil dels que porten els atletes que es dediquen a la cursa de sacs: una bossa molt gran, amb un forat a dalt que serveix per ficar-hi la banyista i per apretar-li el vestit al voltant del coll. Aquest model, que per la gran simplicitat d'estil quedaria potser una mica fred, és decorat i animat amb una àncora de Caravaca, feta amb puntet de perdigó i fil blanc.

Els altres models també estaven bé, però no ho estaven tant.

VESTITS PER SENYORS

En principi, s'havia dit que els senyors, més soferts i per tant menys carregats de romansos, podrien llançar-se a l'aigua amb vestit de carrer, però donat el cas que dos dels susdits senyors van ofegar-se per mor d'haver-se'ls enganxat els elàstics amb el cordó de les sabates, hom posà a la pràctica un model, també del monsenyor.

El model consisteix en uns pantalonets de pell de be, curts fins sota genoll i amples, però ni tan poc amples que deixin marcar les formes, ni tan amples que les deixin veure. Una cosa que estigui bé. Completa el vestit una jaqueta d'antracita, amb ribets blaus, molt mona.

JOVES PROVOCATIUS

Cavallers de la bona societat nacionalista que estueja a Sant Sebastià, amb els seus atrevidíssims vestits de bany, que han provocat l'escàndol de la Societat de Pares i Mares de Família.

L'esposa del nostre generalíssim Franco amb el vestit de bany nacional. Ens plau remarcar que l'honestetat d'aquest vestit no està pas renyida amb una refinada elegància.

Els militars portaran aquest mateix vestit, però amb l'obligació d'ostentar les ensenyes de llur càrrec en lloc visible. Per exemple: portaran les estrelletes clavades a les anques, netes i brillants perquè puguin veure's des d'una distància prudencial. Caldrà, indefectiblement, que portin sabre i esperons, i que

procurin sempre aquantar el tipus. Els militars que siguin vistos amb aigua fins al coll, seran severament castigats.

DISPOSICIONS GENERALS

El «Sistema Gandàseguí» té unes disposicions generals, ni més ni menys que el Sistema Martignole. Les disposicions generals del «Sistema Gandàseguí» són les següents:

Les senyores, en caminar, procuraran no moure les carns, per tal de no pertorbar l'apacibilitat i la mansuetud dels senyors.

Si, a desgrat de tot, els senyors veuen pertorbada llur mansuetud i apacibilitat, caldrà que se'n confessin tot seguit en confessoraris de campanya «ad hoc». Resta rigorosament prohibit tenir mals pensaments.

Per tal que els idillis honestos entre joves i senyorettes com cal no sofreixin interrupció pel rigorós sistema de separació en departaments per sexes, hi haurà servei de correspondència entre el Departament de Dames i el Departament de Cavallers.

Ultra els departaments esmentats, hi haurà els següents: Departament per a Mares Legítimes. — Departament per a Pares Legítims. — Departaments de Mares Naturals. — Departament de Pares Naturals. — Departament de Fills legítims de Mare Natural, i un de molt gran i molt ample que serà el Departament de Fills Naturals de Mare Legítima.

Resten rigorosament prohibides les pràctiques preconitzades en la reforma eugènica de l'avortament, del doctor Fèlix Martí Ibàñez (terra caigui).

Les senyores i senyorettes atractives seran tancades en gàbies especials. Altrament, tota la resta va com de costum.

L'equip nacionalista de water-polo guanyador de la «copita» Queipo de Llano.

PRIMERS RESULTATS DEL «SISTEMA GANDÀSEGUI

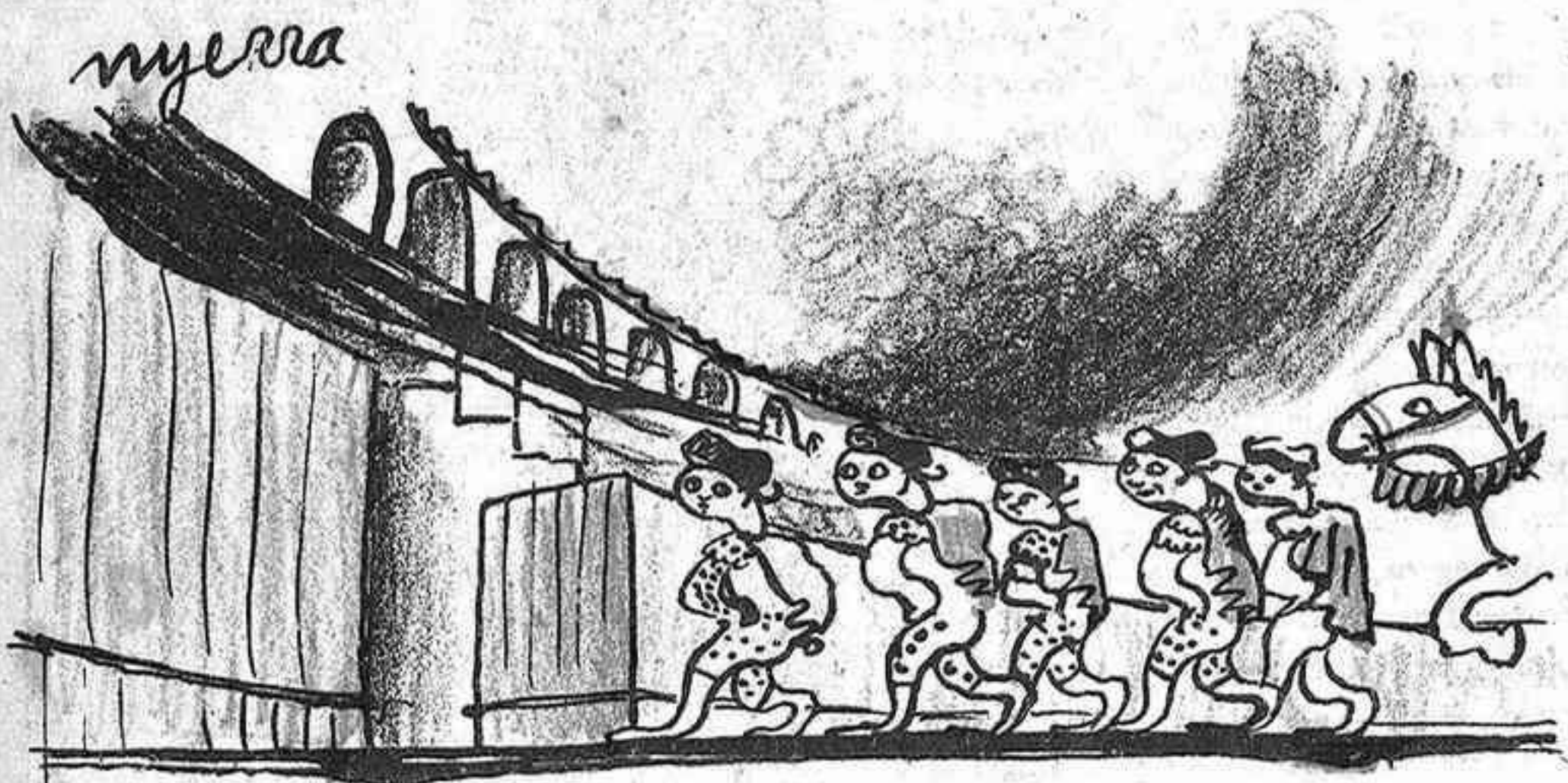
Els primers resultats del «Sistema Gandàseguí» són més aviat bons, i més tenint en compte que el temps no acompanya.

L'aigua del nou mar cura el reuma i purifica l'enteniment. Si la cosa s'ho val, anirem donant compte als nostres lectors de les efemèrides de la temporada de bany a Burgos.

— Com us ha anat a vosaltres?
— Psè! Ha durat poc.

De com ha pogut ésser desfeta una cursa de braus que ja s'havia celebrat quan fou suspesa

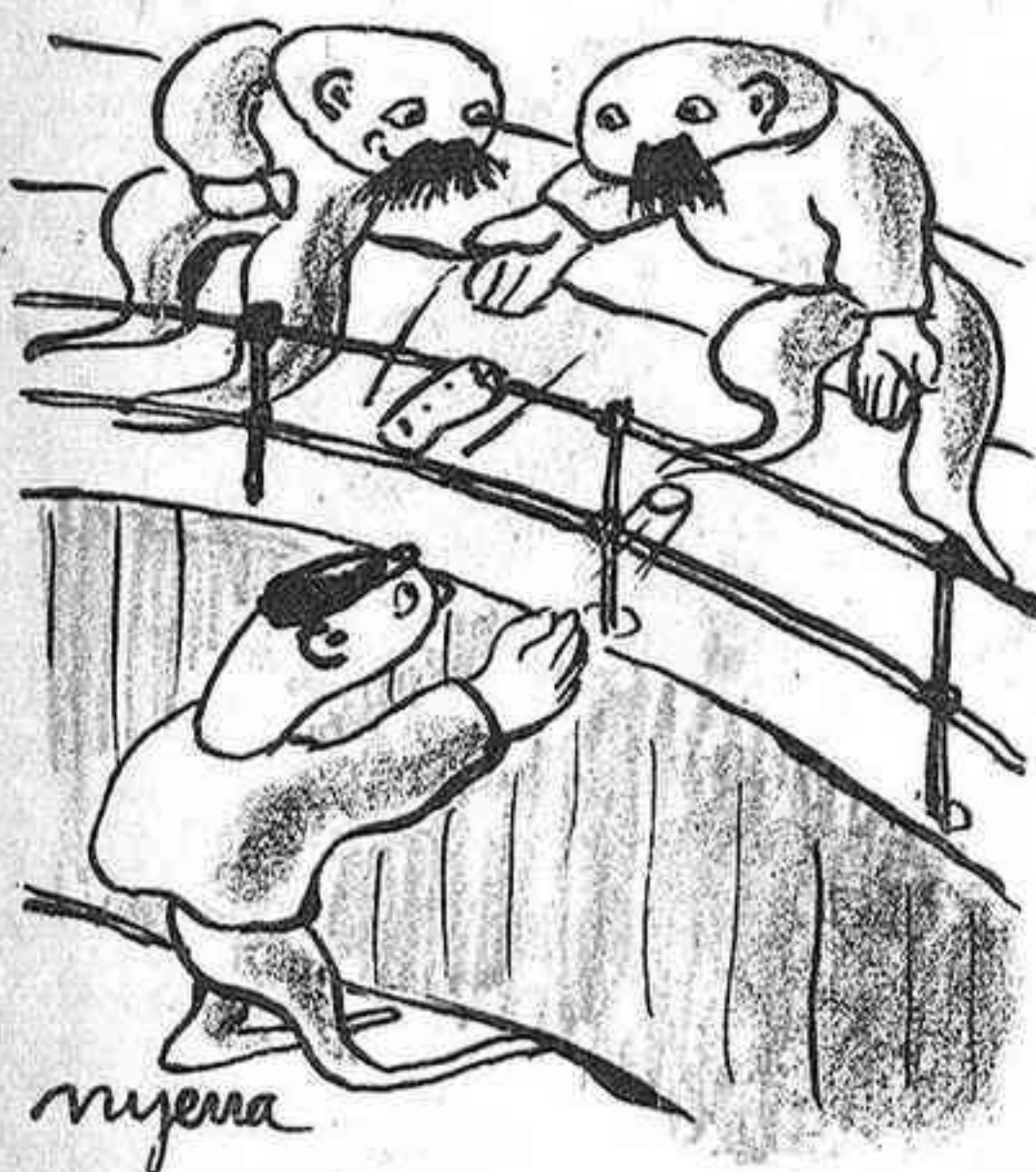

LA FESTA MAJOR DE BRANDABANYES DE MONTGRI

Aquest any a la vila de Brandabanyes de Montgri, que és una vila deliciosa que per no tenir no té ni Comitè de Defensa, s'ha celebrat sorollosament la festa major amb una brillantor que mai no havia estat igualada abans dels successos de Barcelona, que és com en diuen ací de la revolució.

Un dels números més destacats del Programa de festes era una «corrida» de toros que es va celebrar diumenge a la tarda i que fou un èxit econòmic i popular formidable.

Alternaren els «diestros» locals «Niño de las Patrullas», «Matavicaris II» i «El compa-

ñero», que lidiaren sis vaques collectivitzades de la ramaderia de la vaqueria d'una tia de «El compañero», cedides galantment pel Comitè local de les «Industrias lácticas» que prèviament se n'havia incautat i les havia esmunyit totalment.

Els tres tojeradors foren xardorosament aplaudits amb un entusiasme i un abrondament antifeixista tan extraordinari com mai no s'havia vist en aquesta pacífica vila.

UN CONTRATEMPS

Tot anava com una seda i el públic es disposava a sortir de la plaça extremadament complagut quan es va rebre un telegrama que ho va tirar tot a rodar, fins i tot el goig de la gent aficionada que ací va treure majoria en les passades eleccions.

El telegrama venia de València i deia no res menys que, per ordre de la superioritat, quedaven definitivament suspeses totes les curses de braus al territori lleial de la República.

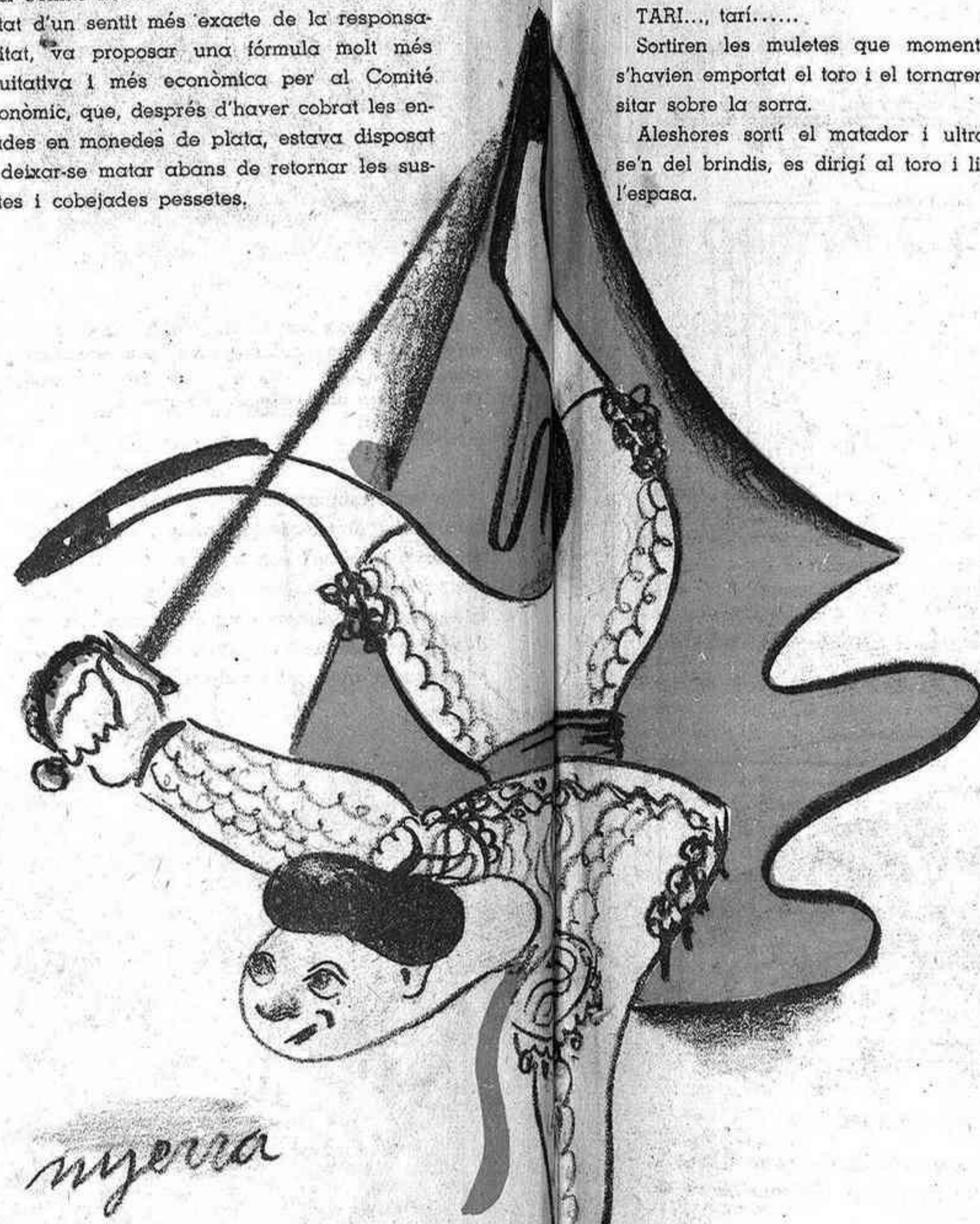
Com que el telegrama portava dues dates de retard i, per tant, l'ordre de suspensió tenia un efecte retroactiu de 48 hores, resultava que el Comitè Econòmic de la festa major de Brandabanyes de Montgri havia delinquit contra la seva voluntat, contravenint les ordres de la superioritat de les autoritats de la República, celebrant una «corrida» després d'abans d'haver estat suspesa.

Davant del fet consumat varen produir-se aquelles estranyes reaccions que es produïen sempre al davant dels fets consumats.

No mancà qui va proposar que en vista

que el públic de bona fe havia estat presentant un espectacle que, a més d'ésser bàrbar i incult, havia estat prèviament suspès i, per tant, illegal, tenia un perfecte dret a que li fossin tornats els quartos.

El Comitè Econòmic de la festa major, però, dotat d'un sentit més exacte de la responsabilitat, va proposar una fórmula molt més equitativa i més econòmica per al Comitè Econòmic, que, després d'haver cobrat les entrades en monedes de plata, estava disposat a deixar-se matar abans de retornar les susdites i cobejades pessetes.

ES DESFA LA «CORRIDA.»

La fórmula conciliadora del Comitè fou acceptada per original i per autènticament conciliatòria.

La fórmula del Comitè consistia a desfer la «corrida», a descelebrar-la com si fos una

dansa d'aquelles tan belles que es fan i es desfan.

El públic, assabentat dels detalls de la nova fórmula, ocupà ordenadament les seves localitats i començà l'espectacle originalíssim de desfer la «corrida».

TARI..., tarí.....

Sortiren les mulettes que moments abans s'havien emportat el toro i el tornaren a dipositar sobre la sorra.

Aleshores sortí el matador i ultra desdir-se'n del brindis, es dirigí al toro i li arrencà l'espasa.

si el vulguessin agafar i, quan eren sobre la pobra bèstia, catacruc!, li arrencaven un parell de «garapullos» i, si els hi havien clavats abans «de poder a poder», ara els hi treien a la «todo el poder para el jefe...» i anaven fent o més ben dit anaven desfent el que abans havien fet illegalment.

El «respectable» anava desengrescant-se i, en comptes d'aplaudir, desaplaudia, o sigui que juntava les mans com si hagués picat i les obria com si digués l'«oremus».

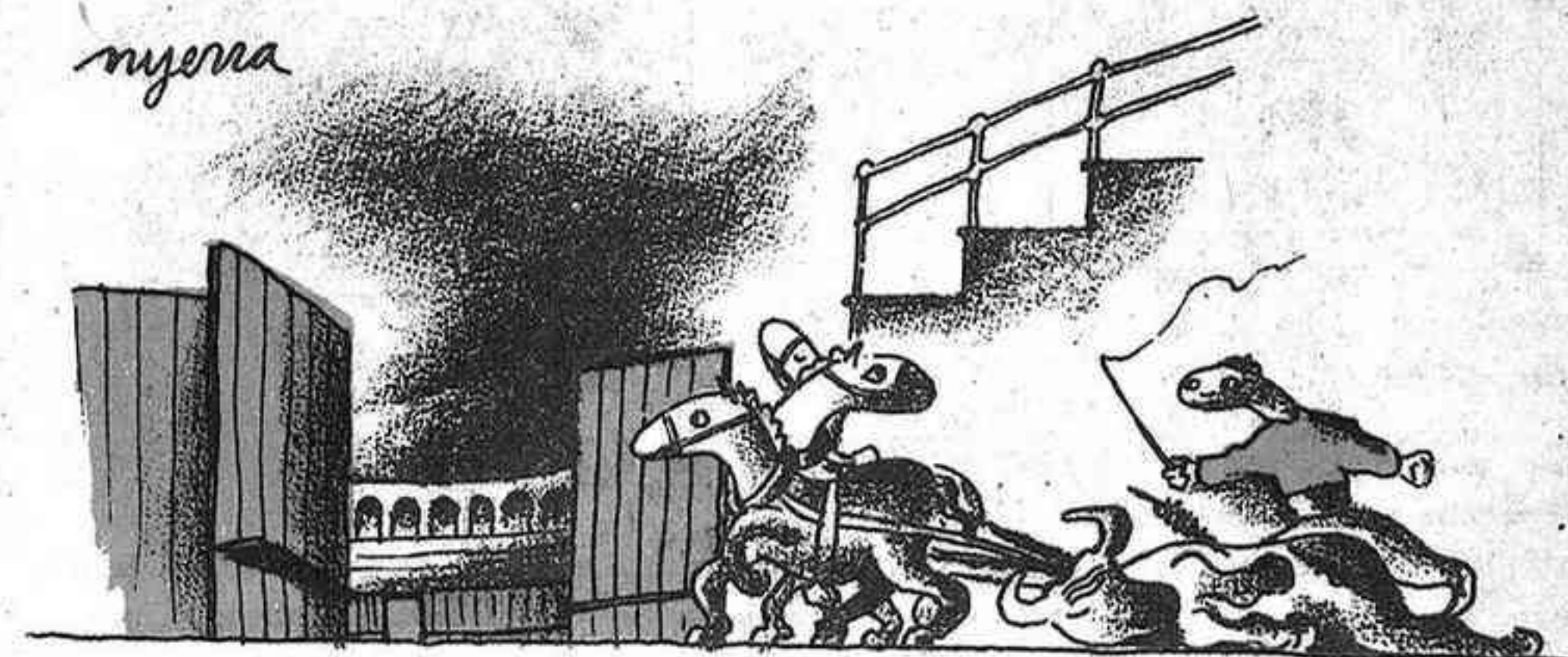
Els venedors de cacacuetes anaven tirant peces de deu als «tendidos», i els espectadors, prèvia reconstrucció dels fets els retornaven les bossetes plenes de cacaus que ells entomaven d'aquella manera tan «torera» i tal...

Un senyor amb bigotí feia venir el de les gasoses i aquest li dava una ampolla buida i un ral, i el senyor del bigotí per sota del bigotí li tornava a omplir l'ampolla, i ací no ha passat res.

Una família d'Arbeca s'anava aixecant del seient i del «redondel» els venien volant com angelets unes «almohadillas» que moments abans havien llançat iradament contra el picador de tanda.

Els cavalls anaven aixecant-se com si es llevessin de dormir i xuclaven els intestins i la ferida se'ls tancava com per art d'encanteri i revifaven, i ells, els toros i els picadors d'un salt passaven de la postura incòmoda del bac a la postura gallarda de «rejoneadores» o de «caballeros en plaza».

El sol anava reculant, els clavells marcits anaven rejuvenint-se i al cap d'uns moments ja tornaven a ésser les tres de la tarda i endevina Bernat qui t'ha tocat.

L'Exposició de Primavera a l'Estiu ha estat un èxit artístic dels artistes que lluiten al front de París

Com que no en va estem fent una revolució, l'art català ha volgut revolucionar-se també i ha fet una Exposició de Primavera. Si l'Exposició de Primavera s'hagués fet a la Primavera s'hauria incorregut en vells i tradicionals principis que cal extirpar. Es per això que ha calgut revolucionar les estacions de l'any decidint d'una manera enèrgica i contundent que la Primavera no sigui la Primavera, sinó l'Estiu.

L'altra posició dels organitzadors, d'acord amb els temps que vivim, ha estat organitzar una Exposició de Pintura sense pintures, d'Escultura sense escultures i de Dibuix i Gravat sense dibuixos i gravats.

La Revolució té aquestes coses agradablement insospitades.

I ara va la nostra crítica.

P I N T U R A

PRIM, JOSEP M.

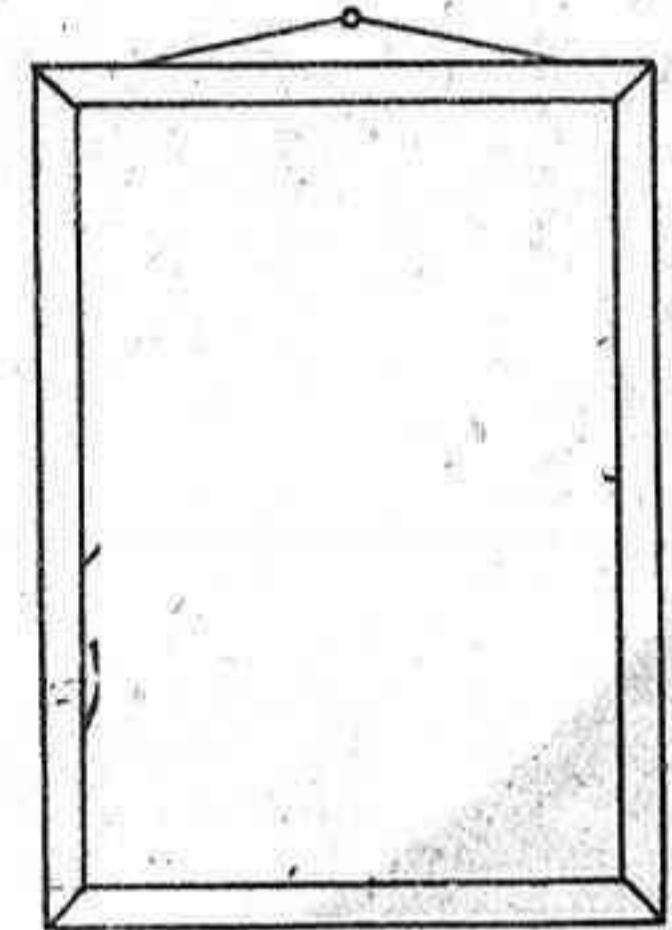
Una dona acaparadora de fruita seriosament preocupada per la responsabilitat que ha contret davant el Conseller de Proveïments. S'han cursat ordres per tal que sigui detinguda tan prompte surti de l'Exposició.

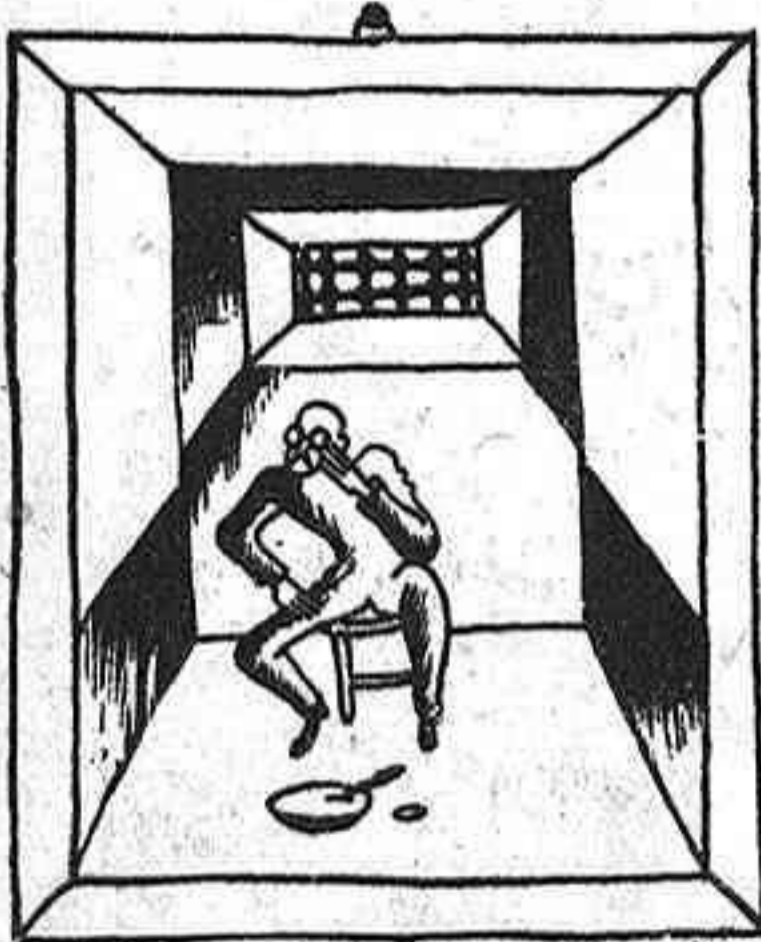
MERCADE I QUERALT, JAUME

Aquest pintor ha decidit deixar els pinzells. Nosaltres no farem res per dissuadir-lo de tan sensata decisió.

El quadre que es veu en el quadre, però que no es veu, com pot apreciar-se, és molt millor.

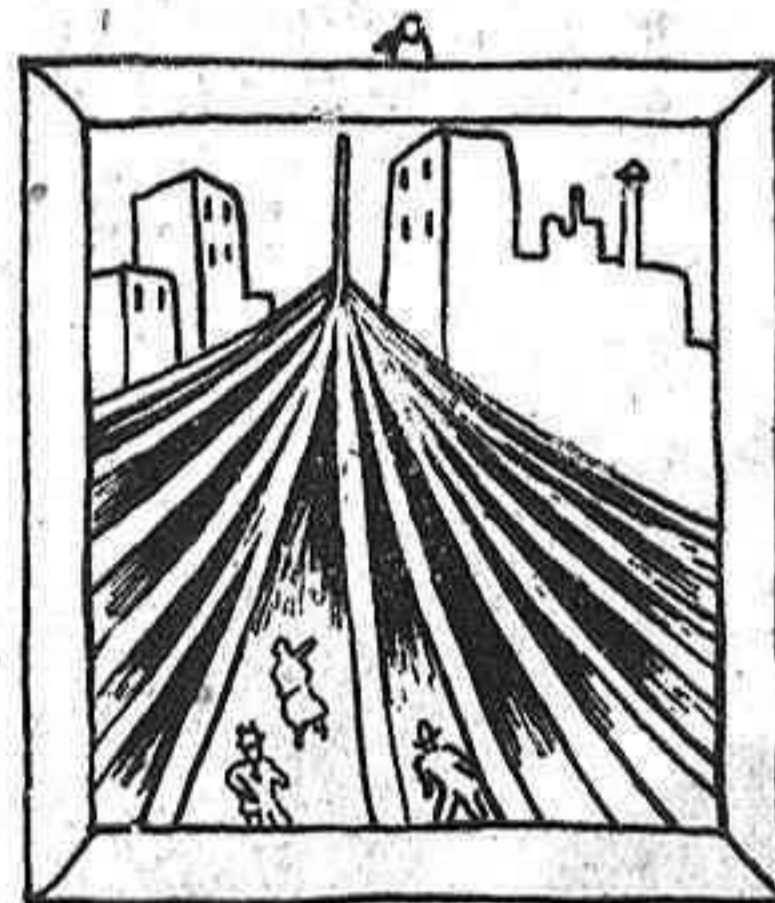

ARTECHE, CRISTOFOR

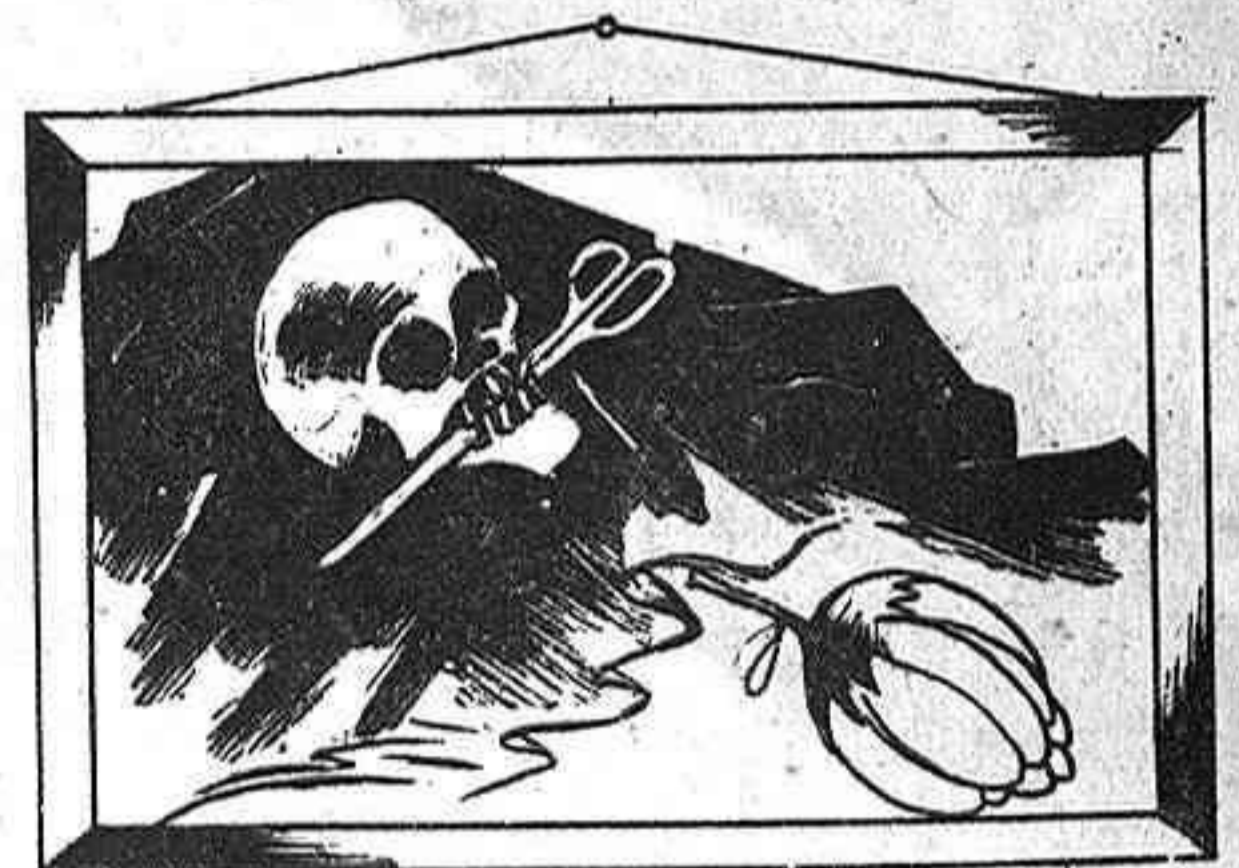
BOSCH, GERMA

Vista panoràmica de Don Gonçal de Reparaz mentre medita el seu «diari» de demà titulat: «Dadme tres millones de hombres perfectamente armados, cinco mil aeroplanos de bombardeo, seis mil aparatos de caza, diez mil ametralladoras, veinte mil tanques y veinte acorazados y, dentro de un mes, os invitaré a tomar café en Almodévar».

CALLICO, FERRAN

El pintor, amb aquesta idea altruista i humanitària de fabricar embenats monumentals en aquesta festa major, ens ha fet venir acceleradament les llàgrimes als ulls. Ja era hora que l'art es posés entusiàsticament al servei de la guerra!

CAMPS VICENÇ, MANUEL

Naturalesa morta de sastre mort.
A primer terme: la flor del trau sense el trau.

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA

CENSURA

E S C U L T U R A

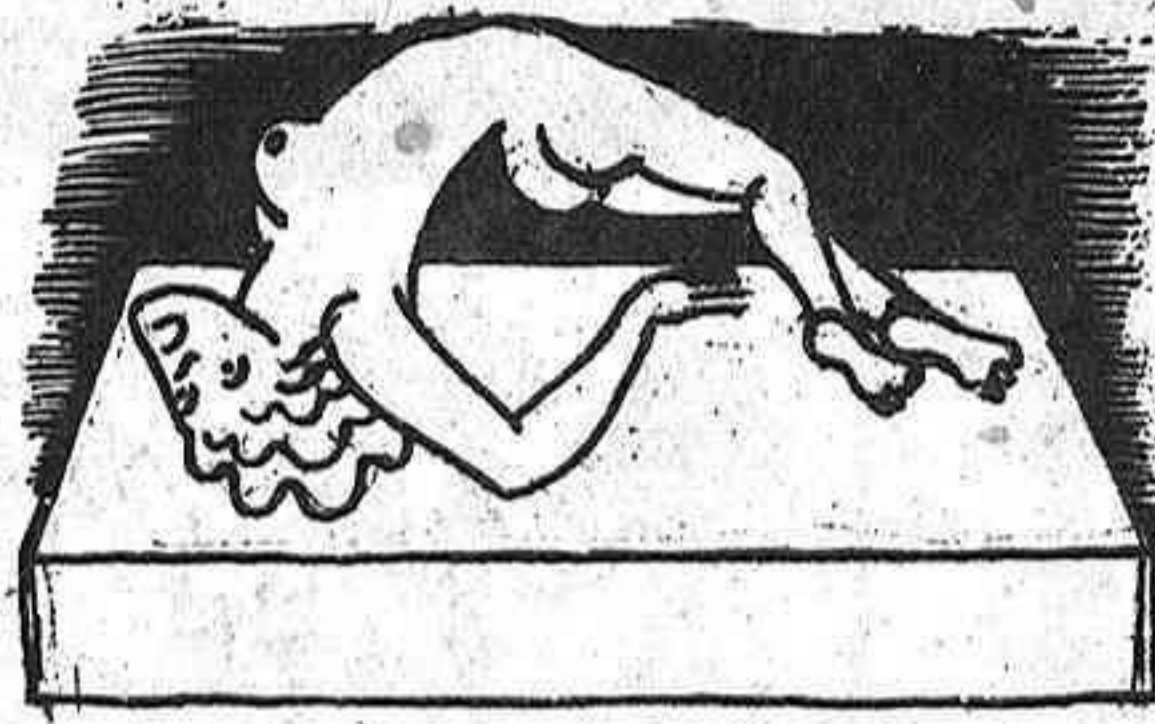
CENSURA

TARRAC, ANGEL

Una revista catalana de «La Vanguardia».

«La Vanguardia».

SABADELL ARNAU, LLUIS

Aquest «Despertar» amb mal de ventre demostra la inconsciència d'aquesta dona en no sotmetre's al rigorós règim curatiu de l'«ajo y la cebolla» descobert pel líder del P. R. O. U. Professor N. Capo.

GIRONES CASAS, JOAN

Fidel reproducció de la baralla que ha hagut de sostenir l'escultor amb el Jurat d'admissió, perquè li deixessin exposar aquest grup.

La guerra a la reraguarda ja arriba a «La Vanguardia»

De com els lectors del diari dels difunts s'han lliurat aquest estiu d'una enderiztis crònica

Amb el que s'ha parlat de guerra a la reraguarda, hom, i en dir hom ens referim d'una manera especial a les potències estrangeres, podria pensar que ací es té arreconada lamentablement la guerra a «La Vanguardia».

I no és així. Si a la reraguarda fem guerra, en fan tant o més a «La Vanguardia», cosa que vol dir que tots complim com uns homes de sa casa que saben fer com cal les labors del seu sexe.

Per bé que no se n'hagi parlat gaire, la guerra a «La Vanguardia» no és pas cosa nova. Els primers episodis són prou coneguts dels nostres lectors. Bastarà un petit repàs per a recordar-los.

Esclata la Revolució i comença la guerra. Les avançadetes dels Fais ataquen els atrincheraments dels Godos; però aquests es defensen i es traspassen a la Generalitat, oferint-li l'oportunitat d'ésser una mena de Vice-Godos. La Generalitat accepta de moment, però després diu que no. La població civil de la posició, per bé que dividida en cenetes i ugetes (branques del poble ilergeta), es posa d'acord i la cosa comença de marxar. Però els cenetes, per augmentar la solidaritat, volen segellar-la fabricant-ne, però Obrera.

La cosa acaba amb una mena de control del paper i de les màquines i entrem a l'Edat Moderna.

En aquest període, l'organització del front a «La Vanguardia» comporta un director tècnic, el senyor Paulí Massip, i un director de tendència, Garcia Birlan (Dyonisius), l'ex-conseller de la C. N. T., a la Generalitat, el nom del qual no podia recordar mai el senyor Companys i li deia invariablement Nicodemus.

Posades les coses en aquest terreny, es divideixen tot seguit els camps, perquè resulta que Paulí Massip és de la U. G. T. i ve la lluita. Però amb la circumstància que Nicodemus, que és una persona com cal, es posa de la banda de Massip!

I un dia als redactors i personal d'impremta de la C. N. T. se'ls ocorre donar el cop i proposen que Ezequiel Endériz, el cronista

de la «Soli» i panegirista del general Sanjurjo, vagi a París de corresponsal de «La Vanguardia»!

A París? No havíem quedat que l'«amigo de Sanjurjo» era «amigo de Sanjurjo», però més «amigo de Mèxic» encara? Naturalment, que des de París es pot anar a tot arreu: a Mèxic, a Roma o a Salamanca, si convé.

I comencen les reunions i les discussions i decideixen consultar-ho al director tècnic.

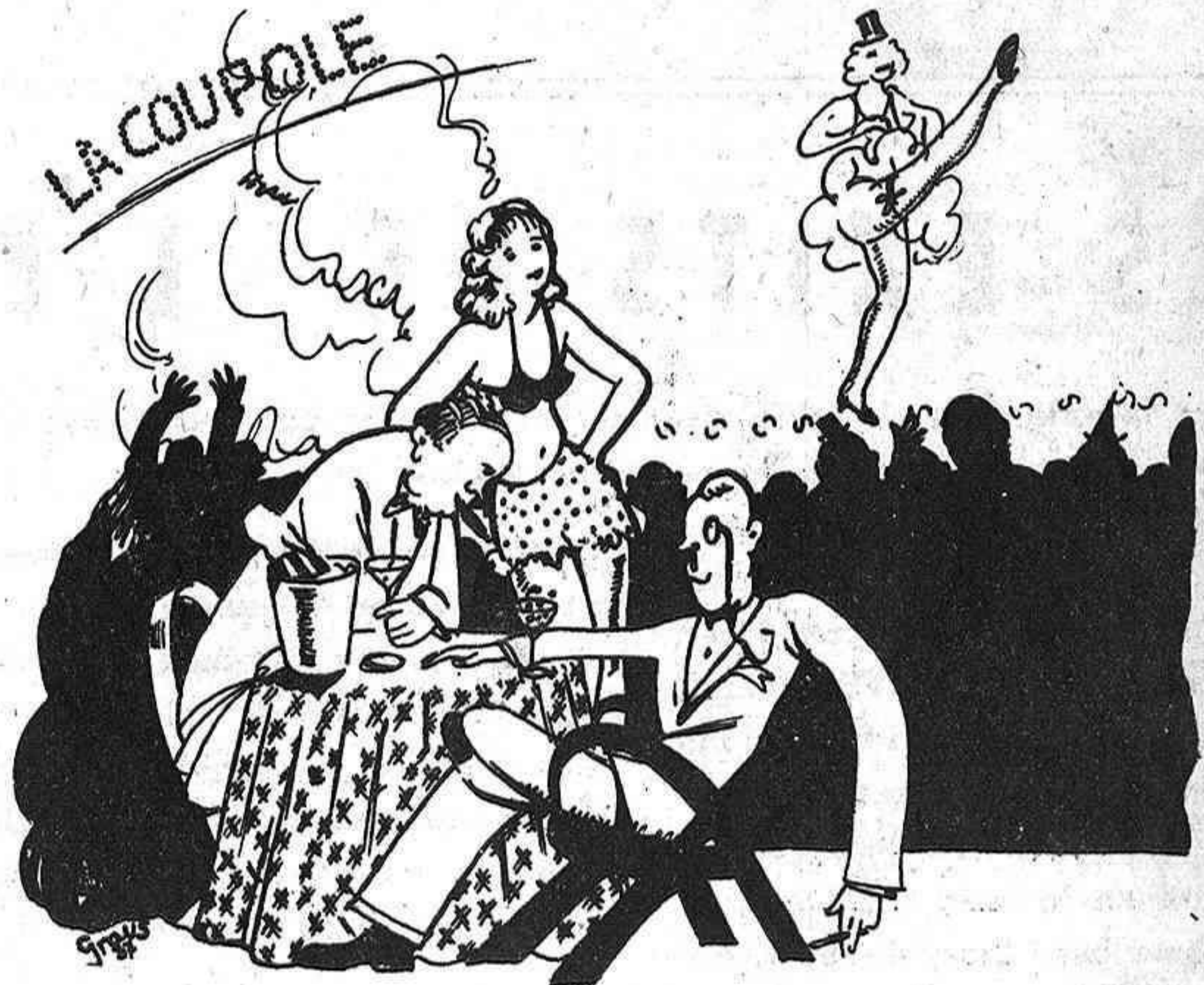
I el senyor Paulí Massip diu:

—Jo no vull dir res; quan hàgiu fet el nomenament, ja prendré la meua decisió.

I tornen les reunions i les discussions. I un dels redactors, de la C. N. T., molt aficionat a les olives, va a veure el senyor Massip i ell que li diu:

—Si la vostra resistència ve per allò del viatge a Roma, la cosa ja està arrançada, perquè ací hi ha aquest solt de «El Mercantil Valenciano» que ho aclareix.

I el senyor Massip que li contesta aleshores:

ELS SERVEIS «ESPECIALS»

—I tu també hauràs de retornar?

—No. El meu servei ho és molt, d'especial.

—Veureu; jo no n'hauria parlat; però ja que veig que en sabeu alguna cosa, però no tot, us ho contaré com ho he sabut jo en el meu darrer viatge a València, i de boca, precisament, de la gent del «Mercantil Valencià». Escolteu:

—Sóc tot orelles.

—Ja ho sé. Durant la guerra d'Abissínia, «El Mercantil Valencià» va decidir enviar Ezequiel Endérix d'enviat especial a Abissínia i li va donar els diners perquè hi anés. Ezequiel Endérix es va embarcar, i vet ací que el vaixell, en comptes de portar-lo a Etiòpia, va i el deixa a Itàlia —un descuit segurament—. I Ezequiel Endérix aleshores, ell que sí, que va i se'n va a Roma i s'hi queda. Però, és clar, havia d'enviar les cròniques de la guerra d'Abissínia i per fer-ho bé, què millor que anar al ministeri de Propaganda? I, en efecte, hi va, i parla amb el *signor* Miravittghe d'allà i queden entesos, i comença d'enviar cròniques d'Abissínia parlant de la potència naval i aèria italiana i d'altres coses per l'estil i la propaganda.

I al «Mercantil Valencià» acaben per adonar-se del rostre gruixut que hi havia sota la màscara. I el senyor Endérix, tement l'escàndol, demana perdó i prega per tots els sants, que aleshores encara no eren laics, que no el perdin. I el «Mercantil», bon jan, el treu i publica aquesta gasetilla que no diu res.

El redactor escolta i va i ho explica a l'interessat. I torna i diu:

—Sí, l'Endérix diu que sí; que és veritat; però que la qüestió dels diners ja es va arranjar.

—Oh; la qüestió dels diners m'és igual —li contestà el senyor Massip—. Es l'altra qüestió, la de la màscara i el rostre. I és per aquesta qüestió que no estic disposat que Ezequiel Endérix vagi a París a fer de corresponent antifeixista de «La Vanguardia».

Ezequiel Endérix, doncs, per ara i tant, perquè continua l'ofensiva, no enviarà a «La Vanguardia» cròniques de París. «La Vanguardia» i els seus lectors s'han lliurat d'una enderizts crònica.

— M'hauré de fer de la U. G. T. Se m'ha acabat la pintura negra!

ELS EXITS DE « L'ESQUELLA »

Cada vegada més, la vida del país està a les nostres mans. De fet, ja no hi ha ningú que s'atreveixi a moure ni una sola pedra sense consultar prèviament les pulcres i ben informades pàgines de L'ESQUELLA.

Necessitariem milers i milers i milers de fulls per explicar tots els casos en els quals la nostra veu ha repercutit en la vida pública, canviant situacions i transformant sàviament la història.

Per no fatigar el lector, esmentarem avui, només, un dels casos més

recents, però no pas dels menys representatius.

Es tracta de la historieta d'en Nyerra publicada en el número extraordinari. En aquesta historieta, el nostre sagaç company donava les instruccions precises per tal de recobrar cotxes requissats, en el cas que els esmentats cotxes siguin sorpresos guayant-se la vida fent el taxi.

La lliçó, naturalment, no havia pas d'ésser desaproveitada, i hom se n'ha servit a bastament.

El número de «Las Noticias» corresponent al dia 27 de juliol explicava com, seguint al peu de la lletra les suggerències de l'illustre Nyerra, el ciutadà Antoni Brugalla i Bravo tornava a adquirir el do de la propietat damunt un automòbil que havia estat seu, i que hom li havia sotret durant aquella època feliç en la qual, quan a algú li requissaven el cotxe, se sentia molt obligat i donava polidament les gràcies.

Heus ací un exemple, entre milions, de la nostra gran importància.

ANEM FENT NOVES ECONOMIES

El Ram de la Construcció bat tots els rècords de permanència en l'aire

Desitjosos d'informar-nos per nosaltres mateixos de l'estat de la gran prova de resistència que estan portant a cap els nostres paletes, ens hem dirigit a una casa en construcció.

Es tracta d'una casa (o millor dit: d'una de les moltes cases) que fa quinze mesos que s'està construint.

De moment, nosaltres havíem cregut que, ocupat en construir manyanes, el Ram de la Construcció no tenia temps de construir cases, però no és pas això, exactament.

Trucàrem a la cleda aquella on hi ha un rètol que diu: «Prohibit entrar» i ningú no ens venia a obrir. Després d'una bona estona, un paleta vestit amb un quimono tragué el cap per la finestra en construcció del segon pis i ens digué:

—Pugeu, pugeu. Vós mateix. Com si fóssiu a casa vostra. Si us voleu treure l'americana, ja ho sabeu...

Al segon pis, l'espectacle era realment sorprendent. Tots els paletes, vestits d'estar per casa, estaven ajaguts de panxa a terra, amb unes escopetes que els servien per disparar trets contra una renglera de rellotges estintolats a la paret.

—Que feu exercicis de tir al blanc? —els vaig preguntar.

—No —em respongueren—. Estem matant les hores.

Una vegada exposat l'objecte de la meua visita, el cap de l'equip s'oferí amablement a informar-me de tot el que calgués.

—Tardareu molt en acabar la casa?

—No pensem pas acabar-la.

—Magnífic. I com us ho feu per fer-la allargar tant?

—Homè, això és quelcom que surt de l'instint. Quan les coses van escasses, hom les estalvia i les fa durar. Ara, no hi ha dubte que les cases van escasses. Per què, doncs, no havíem de fer amb les cases el que fem amb les coses? Es una qüestió d'instint pur.

—Bé, però bé deveu estar organitzats d'alguna manera, per obtenir uns resultats tan falaguers.

—Es clar que sí. Estem dividits en dos equips: un de matí i un altre de tarda. L'equip del matí, així que entra al treball, desfà ciment en una palangana i clava tres maons. Després fan cultura física, llegeixen el diari i, en general, fan tot el que els dona la gana. Menys clavar més maons, naturalment.

»L'equip de tarda, el primer que fa és desclavar els tres maons que ha clavat l'equip del matí. Un cop fet això, l'equip té tota la tarda lliure per veure a venir les coses.

—Deveu haver de tenir un temps admirable per no trobar monoton aquest sistema de treball?

—No us cregueu. Ens hem sabut arreglar de manera que el treball ens sigui suportable. Per exemple: l'equip del matí procura clavar els tres maons en llocs ben insospitats, ignorats dels components de l'equip de tarda. L'equip de tarda, com a primera providència, s'aplica a cercar els tres maons per tot l'edi-

ELS LABORISTES ANGELOS I LA DEFENSA NACIONAL

—Nosaltres, pacifistes de sempre, no podem votar els crèdits per al rearmament!

—No seria millor que en comptes d'armes féssim ambulàncies?

fici. L'acompanya un agent d'enllaç entre l'equip del matí i el de la tarda, que actua d'àrbitre. L'agent d'enllaç va dient: «Calent, calent», o bé «fred, fred», segons l'equip s'acosti o se separi dels maons. D'aquesta manera sempre podem matar un parell d'horettes.

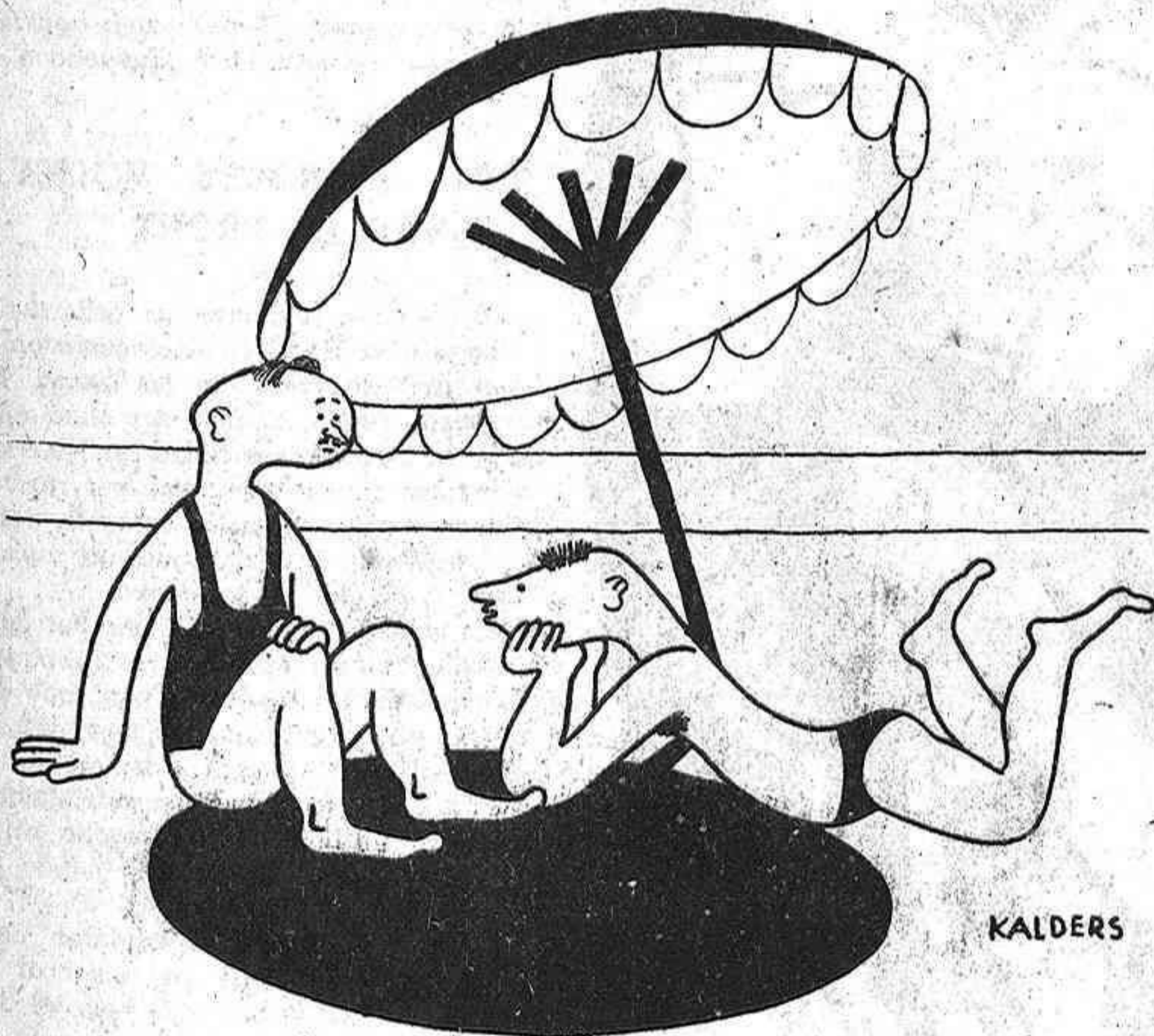
—Es admirable, això.

Arribats ací, ingenus com som, va escometre'ns un dubte, i preguntàrem:

—Però, escolteu: voleu dir que si us dedicàveu a fer fortificacions al front no trobaríeu la manera de distreure-us durant tot el dia?

—I ara! Què us heu cregut? Aneu-hi vós, al front!

Quaranta-vuit braços vigorosos ens agafaren pels braços i varen fer rodolar el nostre cos graons avall, per una escala en construcció.

—Vaig dir-li: Ja hem acabat amb els burgesos petits!

—I què et va dir?

—Em digué: Sí, però hem començat amb els burgesos repetits.

ESQUELLOTS**ELS MISTERIS DE VILAFRANCA**

Un viatjant del comerç i de la indústria, en funcions de servei a Vilafranca del Penedès, no podia estar-se de llegir L'ESQUELLA. Era un divendres i es feu el propòsit de comprar el número corrent.

Al primer quisc hom l'advertí que encara no la tenien. No obstant, el venedor va suggerir-li que potser la trobaria a la parada de diaris de l'estació.

A l'estació li digueren que encara no havia arribat. Però li explicaren que potser la trobaria a casa el recader, que anava a cercar L'ESQUELLA a Barcelona pel seu compte i risc.

El recader tampoc no el pogué servir.

—Avui es veu que va retardada. No obstant, si prova d'anar a casa el corresposal, potser la trobarà.

Amb les anades i vingudes, el viatjant no s'havia donat compte que un home el seguia. El seguia de prop, cautelosament, acostant-se-li per escoltar el que deia i fregant-se les mans de satisfacció.

Camí de casa el corresposal, l'espionatge

continuà. El viatjant pujà l'escala del número i carrer indicats i l'observador romangué a l'aiguait, estintolat en un fanal.

El corresposal tampoc no tenia L'ESQUELLA i el viatjant va sortir de la casa desolat. Aleshores fou quan l'espia cregué arribat el moment d'intervenir:

—Escolti, vostè vol llegir L'ESQUELLA?

—En tinc moltes ganes.

—Doncs segueixi'm.

El feu seguir a través de mig Vilafranca i entraren per fi a casa del misteriós acompanyant, que tenia un aire triomfal.

—Miri: ací la té L'ESQUELLA. Segui a l'eixida i vostè mateix.

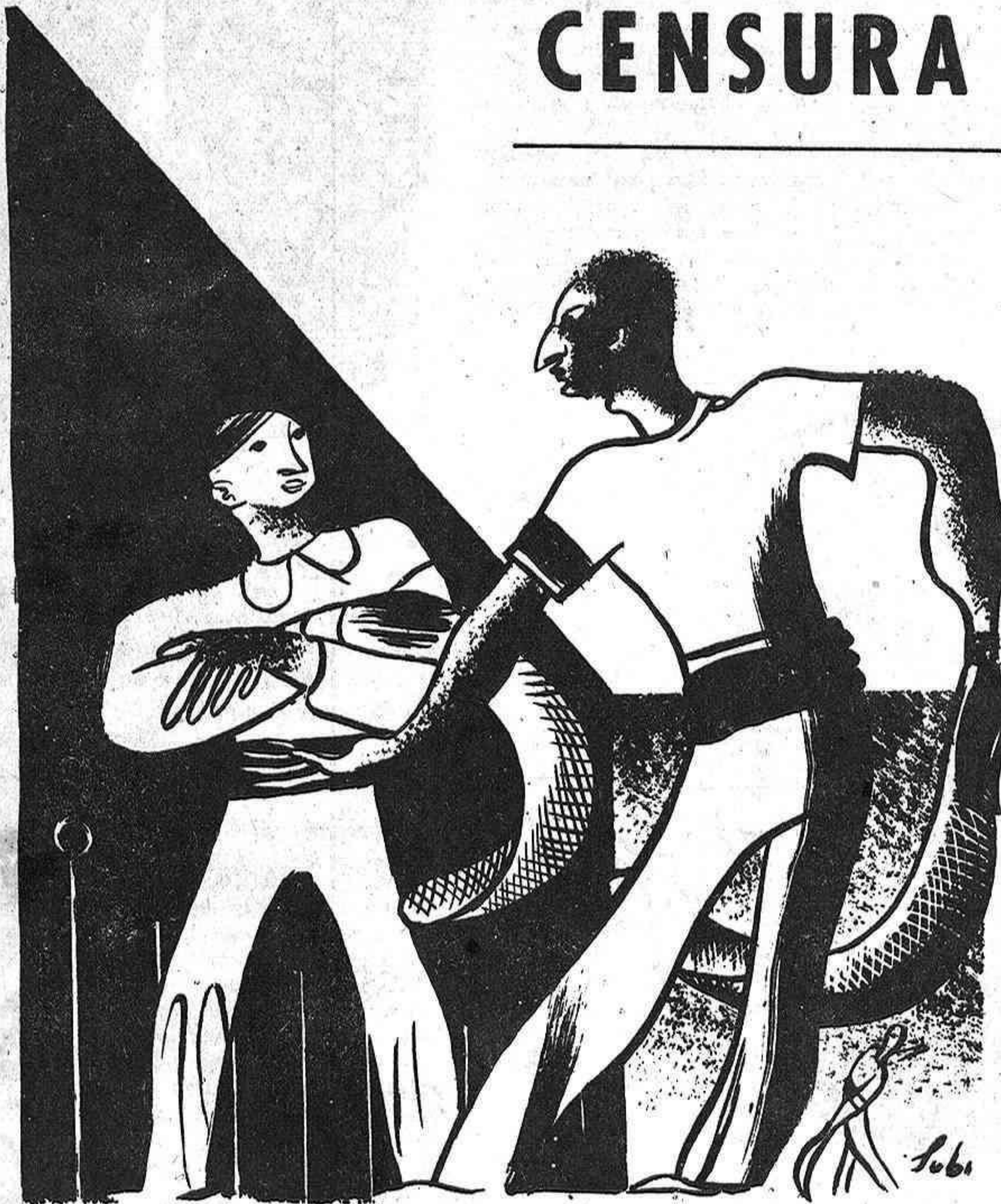
—Però no me la ven?

—Noool L'he anada a cercar jo mateix amb el cotxe d'en Quimet. Es la primera que ha arribat a Vilafranca.

I l'home s'inflà tot de pura satisfacció.

ESQUELLOTS

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

LA SUPRESSIO DELS FRONTONS

—Noi, no ho entenc.

—Si home, és molt clar: perquè guanyin els roigs, ens fan plegar als roigs i als blaus.

ESQUELLOTS**ELS GAUDIS LEGITIMS**

El notable doctor Serra Hunter, en els temps anteriors a la decisió del seu jerarca de reintegrar-se a les funcions presidencials, entrà un dia tot preocupat al Parlament, i va ficar-se a l'habitació del conserge.

—Escolteu, que teniu aparell de ràdio?—preguntà el professor a l'empleat.

—Sí, senyor.

—Doncs a les vuit feu el favor d'avisar-me, que radiaran quelcom que m'interessa sentir.

El conserge, cinc minuts abans de l'hora anunciada, anà a buscar el professor i li digué:

—Senyor Serra: allò ja està a punt.

El doctor s'assegué davant de l'aparell i hom començà la radiació:

«Visites al President. El senyor Lluís Companys ha rebut en el dia d'avui les següents visites: la del cap de les forces aèries de l'exèrcit de l'Est, una comissió municipal de Tordera, la del comissari de la Divisió 26 i la del doctor senyor Serra Hunter.»

Sentides aquestes paraules, el doctor s'alçà i va acomiadar-se polidament. Era molt més feliç que quan va entrar.

UNA DENUNCIA GREU

Un pescador de Roses (de l'Empordà), si no ha canviat de nom, no el pescador, sinó el poble, explica que ell va presenciar el primer bombardeig d'aquella població, aquell que amb tants detalls sobre el desembarcament frustrat dels facciosos donà la «Soli».

—No va haver-hi tal desembarcament, dit perquè jo era molt prop del vaixell pirata. Mireu si n'era a prop, que vaig veure com el prop del «Canarias» hi havia don Pere Rahó, la recolzat a la borda i, amb la mà fent de botzina anava ordenant amb aquella veu cavernosa: «¡Fueeeegool! ¡Fueeeegool!».

LES GRANOTES VOLIEN... NO ANAR AL FRONT

El Comitè de l'empresa collectivitzada «Hogar y la Moda, S. A.» estava preocupada sim amb la crida de les lleves. Estar tot aquests mesos al peu del canó per acabar havent d'anar a les trinxeres! No podia ésser. I començaren de reunir-se per rumiar la solució, naturalment, a les hores de treball.

I passaren dies fins que, un cop de mà al front i una idea i ja estava.

En efecte. L'empresa havia fet determinar treballs per al Ministeri de Propaganda del Govern de la República i, el que és millor, només ella a tot Espanya tenia les màquines especials que calia per fer-los. Es tractava, doncs, d'una maquinària insubstituïble; demanant la militarització es resolía el conflicte i la demanaren.

I els la fou concedida.

I com a director els enviaren un comandant de l'exèrcit que va començar a fer-los treballar a toc de corneta i els va dir:

—Naturalment, la indústria està militaritzada; però tots els obrers que estiguin en edat militar hauran d'anar al front.

D'aquesta manera ja tenen el conflicte resolt perquè no s'han de preocupar per si aniran o no. Hi aniran i en pau.

ESQUELLOTS

— General: se'ns passen molts soldats.
— No té res d'estrany. Amb aquesta calor...

ESSER AMB ELS MOROS I AMB ELS CRISTIANS

Quan l'evacuació de Bilbao, els funcionaris públics es negaren en llur majoria a abandonar la població. Molt curtits en allò que, segons ells, constitueix els alts i baixos de la política, cregueren que sabien molt bé el què els calia fer.

A l'endemà, amb aire de complidors del deure, es presentaren a llurs llocs i començaren a treballar com si res, a major glòria i honor de l'Espanya «nacionalista».

Però l'Espanya «nacionalista», a vegades, també té coses bones, i en aquest cas concret dels funcionaris bilbaïns no dubtà gens: foren tots detinguts i afusellats amb una gran llestesa.

No es pot dir, doncs, que els funcionaris s'agafessin els dits en l'aventura. S'hi agafaren l'ànima i tot el que la voltava.

CREMAR LES NAUS

Entre les infinites tragèdies de tercer ordre originades per la guerra, hi ha la dels prestigis que han perdut el cap i els ha donat per fer bestieses de aron envergadura.

Entre aquests es compta el doctor Corachan, eminència entre les eminències més acreditades. Aquest sant baró va fer els equilibris més inestables per aconseguir travessar la frontera, i quan assolí fer-ho, des d'un país estranger, sense encomanar-se a Déu ni al diable, cremà les naus. Començà a despotricar contra l'Espanya «roja», explotant tots els tòpics més populars a l'estranger.

Després, convençut que havia contret prou mèrits per a ésser rebut amb els braços oberts, l'home es dirigí cap a l'Espanya «nacionalista». Però no el deixaren entrar. Tots els esforços foren inútils.

El sant baró s'havia tancat totes les portes, i ara és un autèntic emigrant sense esperances.

ESQUELLOTS

EL SECRET PROFESSIONAL

Tothom s'ha adonat —i se'n fa creus (amb permís)—que el tiratge de L'ESQUELLA ha augmentat d'una manera fantàstica. Avui és dels setmanaris que han tirat més exemplars dels que s'han editat a Catalunya, i això, encara, amb l'agravament que és rigorosament cert.

Una «performance» així havia d'interessar forçosament els esperits comercials del país, i múltiples aficionats ens han demanat el secret de l'èxit.

En realitat no és un secret, o, en tot cas, és un secret que pot ésser vulnerat per deducció. Com que els nostres lectors ja són observadors de mena i acabarien fatalment per descobrir la clau, ens avancem a descobrir-la nosaltres a les bones.

Es del domini públic que abans L'ESQUELLA es trobava a totes les barberies. Entre passada i repassada hom podia fruit les delícies del nostre setmanari. Era axiomatic que per llegir L'ESQUELLA bé i de gust calia anar a cal barber.

Però va venir el dia feliç en què els barbers trencaren les cadenes i el públic va haver de renunciar a afaitar-se i a tallar-se els cabells. Al que no podia renunciar el públic és a llegir L'ESQUELLA i com que el manteniment d'aquest darrer vici era més suportablement econòmic que el vici de tallar-se els cabells, hom decidí comprar L'ESQUELLA.

I per això hem arribat fins ací. De manera que no patiu més ni us hi capfiquem.

LA NOVA CORTESIA

Pous i Pagès donà recentment una de les seves conferències, en un centre comarcal.

Després de la dissertació, que obtingué l'èxit de consuetud, una noia molt bonica s'a-

costà al literat conferenciant i li va dir que trobava molt notables les seves paraules. El felicità, li estrenyè les mans molt emocionada i quan no va trobar res més a dir-li, s'acomiadà amb un «Salut!» i va anar-se'n amb una mica de precipitació.

Pous i Pagès s'hi repensà i va cridar-la. Li digué:

—Miri, senyoreta: tota la vida he dit «adéusiau» i sempre m'ha anat bé. De manera que, adéusiau, senyoreta!

La senyoreta va trobar que el món se li fonia sota els peus.

TURISTES AL FRONT

— Com queden, aquests pobles!
— Oh, no queden...

— I tu, no ets de «Los Amigos de Miravilles»?
— No, home. No veus que no m'he mogut de Barcelona!